

καὶ "Αλωσις Κων) πόλεως ὑπὸ Σχουλεμπερζέ, ἀμφοτέρω κατὰ μετάφρασιν Λάμπρου.

Πολιτικά: Ἡ Ἑλλάς μετὰ τὴν νίκην, ὑπὸ Μακεδονοῦ. — Τὸ μέλλον τῆς Ἑλλ. φυλῆς, Παπανδρέου. — Ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, Ἰδα. — Περὶ ἀγροτικῆς πολιτικῆς, Καρούσου. — Ἑλλάδος θρίαμβος, Παπαμιχαήλ. — Μακεδονικὰ ἀπομνημονεύματα, Αὐγερινού. — Δημοσιεύματα περὶ Χαριλάου Τρικούπη. — Ἡ ἐπανάστασις καὶ τὸ ἔργον τῆς, Θεοδωρίδου.

Καλλιτεχνικά: Ὁ Χριστὸς ἐν τῇ τέχνῃ, Σωτηρίου. — Οἱ ζωγράφοι τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, Θωμοπούλου. — Δεύκωμα Ἀγίου Ὁροῦ.

Πολεμικά: ἐντυπώσεις. Λιδωρίκη, Μελά, Κοκκίνου, Βεάκη, Βρυζάκη, Καλλιμάχου, Μητροπολίτου Δράμας, Μητροπολίτου Μυρσίνων κλπ.

Θεατρικά: Ἀσπρο καὶ μαῦρο, Μελά. — Γιά τὸ ψωμί, Πίτσα.

Διηγήματα: Μεγαλόχαρη, Τανάγρα. — Ἀρρωστές ψυχές, Παπαδοπούλου. — Καινούργια διηγήματα, Φωτάκη. — Πολεμικὰ διηγήματα, «Συλλόγου Ὁφελίμων Βεβλίων». — Ἰσοθετημένη, Εἰρήνης Δημητρακοπούλου. — Ἀρρωστή πολιτεία Καζαντζάκη. — Ὁ πετεινὸς, Βλαχογιάννη. — Ἡ βοσκικοῦλα μὲ τὰ μαργαριτάρια, Νιρβάνα. — Δειλινὸς κοῦβέντης, Νικολοῦδη. — Σκόρπιες μολυβιές, Ταγκαπούλου. — Νεοελληνικὰ παραμύθια, Ἐλάτου.

Ποιητικὰ: συλλογαί. Ἡ καρπύνα τῆς πατρίδος μου, Λιβανῆ. — Λογάκια, Πετρίδου. — Τραγούδια τῆς Σέρμης, Μάγνη. — Ἐθνικὰ τραγούδια, Σαλούτση. — Πολεμικὰ ᾄσματα,

Ταβουλάρη. — Τῆς ζωῆς καὶ τοῦ οὐνείρου, Περνιολίτη. — Ὁ ἐρωτοπαθὴς τραγουδιστής, Βέλμου. — Μαρχμένα λουλούδια, Αὐγουστάκη. — Θρύλοι, Ραζέλου. — Ὁ Ἀϊ Νικόλας, Γιοφύλλη. — Προσφορά στὸν Ἡρακλεῖον, Καμπάνη. — Τραγούδια, Κατσοῦ. — Ἐκλιγαὶ τραγουδιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, Πολίτου.

Ποικίλα. Δεξιὸν φυτολογικόν, Γενναδίου. — Ἡ Μεγάλη Ἀμερική, Νικολάου. — Ἐγγειρίδια ὑγιεινῆς: Παναγιωτάτου, Κατσίγρα, Χαριτάκη. — Ἡ μουσικὴ τῶν σχολείων, Ἀργυροπούλου. — Μπαίξεκερ νέας Ἑλλάδος, Εὐαγγελίδου. — Νέα Ἑλλάς, Συλλόγου «Πτολεμαῖος». — Παίλμοι Κύπρου, Βελωνάκη.

Περιοδικὰ καὶ ἐβδομαδ. φύλλα ἐξεδότησαν: Βιομήχανος. — Λαός. — Ὁργάνωσις. — Ἐθνικὴ Δόξα. — Ἐθνικὴ χαρά. — Κορυθαλός. — Νέον Πνεῦμα (Σέρραι). — Ἐπανησιακὴ ἐπιθεώρησις (Ζάκυνθος). — Βιομηχανικὴ ἐπιθεώρησις. — Πλοῦτος. — Παλιᾶτσος. — Δημότης.

Ἡμερολόγια. Παικίλη στοά. — Σκόκου. — Ἐγκυκλοπαιδικόν. — Μικρασιατικόν. — Ἡπειρωτικόν. — Ἰθακήσιον. — Ἐφημερίδας «Ἀέθρου». — Ἐφημερίδας «Σκάνδαλον» (Θεσσαλονίκη). — Τοῦ «Ἀίγ' ἀπ' ὅλων» Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπιβάλλεται νὰ τελειώσωμεν τὴν σύντομον ἀναγραφὴν μὲ τὴν εὐχὴν, ἡ ὁποία, ὅσα τετριμμένη καὶ ὅν εἶναι, ἀποβαίνει ἐφέτος ἐπιτακτικωτέρα, ὅπως τὸ 1915 ἀποβῇ εὐτυχέστερον, καὶ πνευματικῶς, τοῦ λήξαντος ἔτους.

Κ.

ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Πριγκίπισσα τῆς Σάσσων.—Λιμπρόντο Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου. Μουσικὴ Σ. Σαμάρα.

Τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Σαμάρα, ἀρχίζει ὡς ὑπερέτα, συνεχίζεται ὡς ὅπερα κομικόν—καὶ εἶνε αὕτη ἡ κυρία μορφή του—καὶ τελειώνει ὡς μελόδραμα. Δὲν ἔχει ὁμοιογένειαν. Ὁ συνθέτης δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γράψῃ ἀμυγλὴ ὑπερέτταν διότι εἶνε λυρικός, καὶ διὰ τοῦτο ἡ μουσικὴ του ἂν δὲν ἔχει πολλὴν χάριν, ἔχει πάντοτε περιλάθειαν.

Καὶ εἰς τὸ νέον αὐτὸ ἔργον τοῦ κ. Σαμάρα ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἀσήμαντος. Κυριαρχεῖ ἡ μουσικὴ. Ἡ ὀρχήστρα καλύπτει τὴν πλοκήν.

Ἡ ὑπόθεσις ἐγγράφη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ συνθέτου ὅπως ἐκτυλιχθῇ εἰς νήσον, ἣτις θὰ συνεκέντρωνε τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς κομικοτήτας μιᾶς χώρας. Ἡ ἀκατοίκητος Σάσσων, ἡ ὁποία ἐσχάτως ἔπαυσε διπλωματικὸν ρόλον ἥτο καταλλήλότη. Τὴν ἀγοράζει ἐν δημοπρασίᾳ κατὰ πριγκίπισσα πλουσία, ἣτις μεταβάλλει τὴν ξηρόνησον εἰς Παράδεισον. Ἀλλὰ συγχρόνως καθιστᾷ εὐτυχὴ ὅποιον ἀγαπήσῃ, προχειρίζουσα αὐτὸν Ἡρωθυπουργόν της. Ἕνας κατετάγιος Ἡπειρώτης νέος καὶ εὐμορφος, ὁ Βάγγος ἐλκεῖν τὰ ἐρωτῶντα ὀφθαλμὰ τῆς, ἐνθ' ἡ ὑπασπίστριά της ἀγαπᾷ τὸν ἀκόλουθον τοῦ Βάγγου. Ὁ πρωθυπουργὸς προσπαθεῖ νὰ ἐξοντώσῃ τὸν Βάγ-

γον, ὅτε οἱ Ἀλβανοὶ ἐπαίπτουν κατὰ τῆς νήσου. Οἱ γηραιοὶ σύμβουλοί της, ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ὁ ἀνδραρχὴς της, ἀδυνατοῦν νὰ τὴν ὑπερασπίσων· καὶ σώζεται ἡ νήσος χάρις εἰς τὸν ἐραστὴν τῆς πριγκίπισσας Βάγγον, ὅστις τίθεται ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ στρατοῦ καὶ ὡς γέρας τῆς νίκης λαμβάνει τὴν καρδίαν τῆς ἡγεμονίδος. Καὶ φεύγουσι διὰ τὴν Ἡπειρον νὰ ζήσουν ἐν ἡσυχίᾳ.

Γενικῶς ὁ κ. Σαμάρας ἐφάνη εἰλικρινής· ὑπῆρξεν οἷος εἶνε ἀπὸ μουσικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἰδιοσυγγρασίας καὶ ἀπὸ ἰταλικῆς ἐπιδράσεως ἢ μᾶλλον ἀπορροφήσεως. Προσπαθεῖ νὰ ἀρέσῃ, ἀπευθυνόμενος εἰς τὸ αἶσθημα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ καθυποτάσσῃται εἰς τεχνοπαιδείαν. Κάποια ἐφημερίς ἀπήτησε παρὰ τοῦ κ. Σαμάρα νὰ γράψῃ ἑλληνικὴν μουσικὴν· ἀλλ' εἶνε μὲ τὴν ἀξίωσιν αὐτὴν ὡς νὰ τὸν ὠθεῖ εἰς ἀποτυχίαν· διὰ νὰ ἔχῃ ἓνας μουσικὸς ἑλληνικὸν ὕψος, πρέπει νὰ προσοικειωθῇ καὶ αἰσθανθῇ τὴν ζωὴν, ἣτις ἐμπνέει τὴν λαϊκὴν μουσικὴν. Ἀλλ' ὡς θὰ καταλήξῃ εἰς μίαν βεβιασμένην ἀπόπειραν, καὶ ἔχομεν παραδείγματα τὴν «Ρέαν». Δὲν μᾶς ἐξένισε συνεπῶς ἐὰν εἰς τὴν Πριγκίπισσαν τῆς Σάσσων, πλὴν ἐνὸς δημοτικοῦ ποιμενικοῦ μοτίβου ἢ ἄλλῃ μουσικῇ εἶνε διεθνῆς, ἀσθενὴς δὲ εἶνε ἡ δικαιολογία ὅτι τοῦτο ἐγένετο διότι προερίζεται ἡ ὑπερέττα νὰ κάμῃ τὸν γῦρον καὶ εὐρωπαϊκῶν θεάτρων· ἀλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἑλληνικὸς χρωματισμὸς μιᾶς ὑπερέττας θὰ ἦτο

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

μᾶλλον εὐπρόσδεκτος ἀπὸ τὴν κεκορεσμένην ἀπὸ Βιεννέζικα βάλς Εὐρώπῃν.

Τὰ ἐπιτυχέστερα μουσικὰ μέρη εἶνε εἰς τὴν α' πρᾶξιν τὸ κουαρτέττο καὶ τὸ ἄσμα τῆς χορωδίας μὲ τὸ ὁποῖον τελειώνει. Ἡ δευτέρα πρᾶξις εἶνε σχετικῶς καλλιτέρα τῆς πρώτης. Ἡ δυοδία Πριγκηπίσσης καὶ Βάγγου, τὸ τραγοῦδι τῆς φλογέρας, ἡ γκαβότα κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς αὐλῆς, τὸ βάλς, τὸ κουϊντέτο τῶν ὑπουργῶν εἶνε τεχνικώτερον γραμμένα. Ἡ τρίτη πρᾶξις εἶνε ἀκόμη καλλιτέρα. Σχεδὸν ἀρτία. Ἡ εἰσαγωγὴ εἰς ἓνα τόνον πολεμικοῦ ἐμβατηρίου, ἡ μονωδία τοῦ πρωθυπουργοῦ εἰς πένθιμον ὕφος, τὸ ἵντερμέτζο—πρὸ παντός, ἡ σκηνὴ τῶν νυκτοφυλάκων, τὸ αἰσθηματικὸ ἀλλὰ καὶ μακρὸν ντουέττο Πριγκηπίσσης καὶ Βάγγου μὲ τὸ ὁποῖον καὶ τελειώνει λυρικώτατα τὸ ἔργον, εἶνε ἐκλεκτὰ καὶ λεπταὶ μελωδία. Ἡ ἐν γένει ἐναρχῆστρωσις ἐντελεστάτη.

Ἡ δεσποινὶς Κολυβά ὡς πριγκηπίσσα καὶ ἡ δεσποινὶς Ἐνκελ ὡς ὑπασπίστρια ἔπαιζαν εἰς τὰ ἴσῃς περίπου ἐκτάσεις μέρη τῶν μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν. Ἡ δεσποινὶς Κολυβά ἐν τούτοις καλὸν εἶνε νὰ καθιστᾷ ἥττον ἀποτόμους τὰς ἀννηώσεις τῆς φωνῆς. Ἡ δεσποινὶς Ἐνκελ πεταχτὴ εἰς τοὺς χοροὺς, εἰς δὲ τὸ στρατιωτικὸν τραγοῦδι τῆς γ' πρᾶξεως χαριτωμένη. Ὁ κ. Ὁ κ. Κορινιώτης ξωηρότατος καὶ ἄριστος, ὡς ἐμφάνισις, ὁ βαρύτονος κ. Χατζηχρήστος. Ὡς αὐλόαρχος ὁ κ. Παπαϊωάννου μᾶς ὑπενθύμισε ἀπλῶς τοὺς συνήθεις ρόλους του χωρὶς πρωτοτυπίαν. Ὁ κ. Βλαχόπουλος ἔξοχος εἰς τὴν μονωδίαν τῆς ματαιώτητος τῶν ἐγκοσμίων.

Ὅ, τι ἰδιαιτάτα δέον νὰ ἐξαρθῇ εἶνε ὁ πλοῦτος τῶν γραφικῶν ἀμφιέσεων, αἵτινες ἐφιλοτεχνήθησαν δαπάναις τῆς πριγκηπίσσης Ἀλίκης, ἡ καλαισθησία τοῦ διακόσμου—θαυμασίον ἰδίως εἰς τὴν γ' πρᾶξιν—ἀφειλομένων εἰς τὸν κ. Ἀραβαντινὸν, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ τέταρτος συνεργάτης τοῦ ἔργου. Διότι ὁ καλὸς σκηνογράφος συμβάλλει πολὺ εἰς τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν καὶ προδιαθέτει εὐμενῶς τὸν ἀκροατὴν.

Τί εἶν' ὁ ἔρως. — Λιμπρέτο **Θ. Συναδινοῦ** Μουσικὴ **Κλ. Τριανταφύλλου.**

Τὸ τί εἶνε ὁ ἔρως ὅλοι δυστυχῶς περίπου τὸ γνωρίζομεν. Τί εἶνε τὸ τί εἶν' ὁ ἔρως, ἥτο περιττὸν ἴσως νὰ τὸ γνωρίζωμεν. Διότι δὲν ἐγίναμε σοφώτεροι. Τὸ λιμπρέττο εἶνε ἡ φάρσα «Μπλόφες»

τοῦ κ. Συναδινοῦ, ἡ ὁποία εἶχε μεγάλην ἐπιτυχίαν, ὅταν παραστάθῃ. Ἦδη, χάριν τῆς μουσικῆς, ἐγένοντο προσθαφαιρέσεις, αἱ ὁποῖαι ἀδυνατίσαν τὸ ἔργον. Ὁ χορὸς τῆς Πεταλοῦδας, προῦπηρχεν, ἐπίσης καλὸς, εἰς τὸν «Πόλεμον ἐν πολέμῳ», ὁ τύπος τοῦ συνταγματάρχου ἐθαυματουργήσεν εἰς τὰ «Παρατήγματα», οἱ Πρόσκοποι ὑπενθυμίζουν τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς Ἀλυσίδας καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ ντουλαπιού—ἡ κομικωτέρη—ἄλλας φάρσας.

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τοῦ λιμπρέττου προηγήθη ἡ μουσικὴ—πρᾶγμα βέβαια ἀντικαλλιτεχνικὸν—καὶ τούτο εἶνε σπουδαιότατος λόγος τῆς ἀποτυχίας. Τὸ αὐτὸ πρῶτον ἐντελὸς συνέδῃ καὶ μὲ τὸν «Ἐρωτα καὶ στρατὸν», προκαλέσαν καὶ ἐκεῖ τὴν ἀποτυχίαν.

Ἡ μουσικὴ—διότι μόνον αὐτὴ εἶνε νέα—δὲν εἶνε πολὺ πρωτότυπος. Πεταχτὴ, εὐχάριστος, ἀλλὰ δὲν ικανοποιεῖ ἐντελῶς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς τέχνης. Οὐδὲ πρέπει ἀπὸ αὐτὴν νὰ κριθῇ ἡ μουσικὴ ἱκανότης τοῦ κ. Τριανταφύλλου, ὅστις ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Attie* ἔσχεν ἐπιτυχίαν ὡς συνθέτης εἰς Παρισινὰ θέατρα.

Ἀλλ' εἰς τὴν μετρίαν ἐντύπωσιν, συνετέλεσαν καὶ αἱ πενιχραὶ ἀμφιέσεις τοῦ μπαλέττου, τὸ ὁποῖον ἠδικήθη. Τί γραφικὸς θὰ ἦτο λ. χ. ὁ Κερκυραϊκὸς χορὸς μὲ ἐγχαρίους ἐνδυμασίας. Ἐπίσης αἱ διαφορὰ ἐθνικότητος στολαὶ τῶν ἀξιωματικῶν δὲν ἐδικαιολογοῦντο, ἀφοῦ ὁ κομικώτερος τύπος, ὁ τοῦ συνταγματάρχου, ἔφερεν ἑλληνικὴν. Τὸ ἀντίθετον μᾶλλον ἔπρεπε νὰ συμβῇ.

Τὰ καλλίτερα μέρη, μουσικῶς, ἀνήκουν εἰς τὴν β' πρᾶξιν—τὸ κουαρτέττο, οἱ Πρόσκοποι, καὶ ἡ μετέχουσα ἐκκλησιαστικῆς ψαλμωδίας μονωδία τοῦ Βασίλῃ. Ἐπίσης καλὴ ἡ Καντάδα, τὰ Πτερινίσματα καὶ τὸ Παλὸν τραγοῦδι. Κυριαρχοῦν μέρος, τὸ βάλς τῆς Πεταλοῦδας, τὸ ὁποῖον χορεῦει ἐκτάκτως καλὰ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος ἡ ἀληθινὴ πεταλοῦδα κ. Ἐνκελ. Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἰς τὴν σκηνὴν τῆς λιποθυμίας προκαλεῖ ἡχηροὺς γέλωτας.

Ἐν γένει ἡ ὀπερετοποιήσις μᾶς φάρσας εἶνε ἐπακίνδυνον ἐπιχείρημα, ὅταν οἱ δύο παράγοντες, λιμπρέττο καὶ μουσικὴ, δὲν εἶνε ἐν ἀρμονίᾳ. Δι' αὐτὸ ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ὁ μὲν κ. Συναδινὸς, ὁ ἄριστος συγγραφεὺς ὁ ὁποῖος μᾶς ἐχάρισε τῆς «Μπλόφες» καὶ τὸν «Ἐπιτήδειον», ὁ δὲ κ. Τριανταφύλλου, ὁ ἐπίσης ἄριστος μουσικὸς, ὁ δεξιώτατος *discut*, τὸν ὁποῖον θὰ γνωρίζωμεν καλλιτέρα ὅταν δοθῇ ἐν ἄλλο ἀρτιώτερον ἔργον του.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ὡρασιότατην ἐορτὴν ἔδωσαν οἱ Πρόσκοποι εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον. Ἐφαλεν ἡ χορωδία τῶν ἄσματος τῶν τῶν ἐκ τῆς Κ. Καίσαρη καὶ τοῦ κ. Ἀραβαντινοῦ, ἡ πρόσκοπος δεσποινὶς Πράτσια ἀπήγγειλε τὸν «Μαρμαρωμένον Βασιλῆα» τοῦ Βυζηντοῦ, ἡ δεσποινὶς Παντζοπούλου ἐτραγοῦδισε τὴν «Ρουμेलιώτισσαν» τοῦ κ. Καλομοῆρη καὶ ἐπαίχθη τὸ μονόπρακτον θεατρικὸν παίγνιον ὁ «Πρόσκοπος» τοῦ κ. Ο. Ἀραβαντινοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ ὑπόθεσις ἐκτυλίσσεται ἐντὸς νοσοκομείου ὅπου ὑπηρετοῦν πρόσκοποι, μία δ' ἐξ αὐτῶν ἀγαγνοῦν τὸν ἀδελφόν της, τραυματίαν τοῦ πολέμου. Ἐν τέλει οἱ πρόσκοποι ἐξετέλεσαν ἐπιδείξεις ποδηλάτου νοσοκομείου, τηλεφώνου, σφέσεως πυρκαϊᾶς καὶ ἄλλας, θαυμασθέντες διὰ τὴν δεξιότητα καὶ τὴν ταχύτητα.

—Ὁ ἐν Ἀθῆναις πρέσβυς τῆς Ἰταλίας κόμης

Μποσδάρι ἀνέγνωσεν ἐν τῇ ἰταλικῇ σχολῇ μελέτην του περὶ τῆς 24ης ραψωδίας τοῦ «Παραδείσου» τοῦ Δάντε. Τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἔργου προηγήθη σοφὴ ἀνάλυσις καὶ ἐρμηνεία μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ ἐμβριθείας, περὶ τῶν αἰτίων ἅτινα τὸ ἐνέπνευσαν, τῶν καλλονῶν αἵτινες τὸ κοσμοῦσι καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἥτις τὸ ἐξαίρει.

—Ὁ κ. Φαίδων Κουκουλῆς, συντάκτης τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ ἐν συνεδριάσει τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας ὁμίλησε περὶ «Πτωχοπροδρομίου» καὶ δρομβανιστοῦ ὀξυγάλακτος οὗ εὔρε τὴν καταγωγὴν Ποντικὴν ἀποδείξας τὴν συνοχὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

—ὑπὸ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας Ἀδελφῶν ἐτελέσθη ἐπιμνημόσυνος τελετὴ εἰς μνήμην τοῦ φιλόλογου Παπαγεωργίου. Ὁμίλησεν ὁ γραμματεὺς